

RAZLIKE MEĐU OVISNICIMA DELINKVENTIMA S OBZIROM NA DIREKTNU I INDIREKTNU INVOLVIRANOST U KRIMINALITET VEZAN UZ DROGU

Ksenija Butorac

Centar za prevenciju ovisnosti Grada Zagreba

Ljiljana Mikšaj Todorović

Sveučilište u Zagrebu

Edukacijsko rehabilitacijski fakultet

Odsjek za poremećaje u ponašanju

SAŽETAK

Postoji velik broj mogućih hipoteza koje objašnjavaju povezanost između kriminaliteta i droge, ali autori elaboriraju one koje zastupaju mišljenje da kriminalitet prethodi i uzrokuje zlouporabu droge. Svrha ove studije je ispitivanje kakva je kriminalna karijera i koje droge koriste mladi delinkventi, kako bi se ustanovilo je li njihov kriminalni prijestup, zbog kojega su i svrstani u uzorak, imao za cilj osiguravanje sredstava za nabavu droge (indirektni kriminalitet).

Uzorak je sastavljen od 268 ispitanika, oba spola, mladih od 35 godina, koji su, u šestomesečnom razdoblju, bili registrirani u 6. Policijskoj upravi u Republici Hrvatskoj zbog počinjenih prijestupa i koji su, također, ovisnici o drogama.

Povezanost između varijabli koje se bave pitanjem jesu li ispitanici počinili kazneno djelo s ciljem da si osiguraju sredstva za nabavu droge i varijabli koje opisuju njihovo prethodno kriminalno ponašanje i vrstu droge koju konzumiraju, testirana je hi – kvadrat testom. Iako dobiveni rezultati potvrđuju spomenute hipoteze, autori žele naglasiti da veza između kriminaliteta i ovisnosti nije dovoljno jasna.

Iako postoje značajne razlike između etiologije delinkventnog ponašanja i zlouporabe droge, činjenica je da jedan oblik ponašanja značajno povećava vjerojatnost razvoja nekog drugog oblika ponašanja.

Ključne riječi: droga, ovisnici, kriminalitet

1. UVOD

Mnoge studije pokušavaju otkriti pokazuju li osobe upletene u kriminalitet povezan s drogom kriminalno ponašanje prije zlouporabe droge i vodi li zlouporaba droge u činjenje kaznenih djela. Veza između droge i kriminaliteta može se, pojednostavljeno rečeno, svesti na tri hipoteze:

- uporaba droge uzrokuje kriminalitet,
- kriminalitet uzrokuje uporabu droge i
- kriminalizacija droge uzrokuje kriminalitet.

Prva hipoteza da uporaba droge uzrokuje kriminalitet ima dvije izvedenice:

- 1) farmakološki učinci stanovite droge mogu proizvesti nasilna (kaznena) djela
- 2) prohibitivna cijena nekih droga uzrokuje činjenje kaznenih djela kao izvor prihoda

U prvoj polovici 20. stoljeća istraživanja upućuju na konstataciju kako ovisnost vodi u kriminalnu aktivnost (Dai, 1937; Pescor, 1938; Tappan, 1960). Uzimanje droge destruktivno djeluje na kontrolne mehanizme osobe, njene mogućnosti